

«اثرها»

سفری به‌دل تکفیری‌ها

کمیال فرحزادی
خبرنگار

تا آنجایی که من می‌دانم «اثرها» اولین کتابی است که از جبهه‌های نبرد علیه تروریست‌های تکفیری داستان می‌گوید. پیش از این کتاب‌هایی که درباره معرکه سوریه و مدافعان حرم منتشر شده بودند، بیشتر به خاطرات شهدای مدافع حرم می‌پرداختند و روایت‌ها بیشتر از نگاه نزدیکان و کسانی بود که شهید مدافع حرم را پیش از عزیمت به دیار شام دیده و با او در ارتباط بودند. کسانی که از منش و رفتار و اخلاق حسنه رفیق شهیدشان می‌گفتند و معمولا کمتر به وقایع و اتفاقاتی می‌پرداختند که در شام و در میانه عملیات پر عزیزشان گذشته بود. جدای از کتاب‌های خاطره‌نگاری، خلأ آثار داستانی که جنبه حماسی جنگ و رشادت‌های رزمندگان جبهه مقاومت را در کف میدان نبرد جلوی چشم خواننده بیاورد، احساس می‌شد و البته هنوز هم احساس می‌شود. کتاب داستان گروهی عملیاتی به نام «طیار» است که در جنگ سوریه مسئولیت هلی‌برن در مناطق تحت‌محاصره را برعهده دارد. تیمی که از نیروهای با تخصص‌های مختلف تشکیل شده است. شخصیت اول داستان ما و راوی کتاب یکی از رزمنده‌های این گروه عملیاتی است که مسئولیت مقابله با تانک‌ها و تجهیزات زرهی دشمن را برعهده دارد.

راوی کتاب، داستان را از آنجایی آغاز می‌کند که در هوایمای تهران-دمشق نشسته تا دوباره به جنگ بازگردد. رزمنده‌ای که مدتی به تهران بازگشته و پس از مدتی زندگی در امنیت، نتوانسته فراق جنگ را تاب بیاورد و دوباره به منطقه عملیاتی برگشته. البته در آثای داستان هم هنوز با خودش صحبت می‌کند و حتی در واگویه‌ها هنوز با خودش درگیر است.

راوی کتاب از اثراتی می‌گوید که جنگ روی انسان‌ها می‌گذارد. دیدن جنگ و ویژگی‌های انسان‌ها را تغییر می‌دهد. در بخشی از کتاب راوی می‌گوید: «از جنگ که برگردی، زندگیت تقسیم می‌شه به دو بخش. قبل از جنگ و بعد از جنگ. اینکه قبل از جنگ کی بودی و چی بودی و چطور یی فکر می‌کردی اصلاً مهم نیست. بعد از جنگ توی خونه از چیزی نمی‌ترسی. اینم به مشکله. آدم‌ها باهات همدل نمی‌شن. فکر می‌کنن تو سنگی، سفتی، سردی، کم‌کم از جمع‌ها دور می‌شی. وقتی دور بشی تازه می‌فهمی ترسیدن برای زندگی اجتماعی

چقدر لازمه.»

اسم کتاب از منطقه‌ای در سوریه وام گرفته شده؛ منطقه‌ای که در داستان کتاب ما، به نقطه‌ای استراتژیک تبدیل شده و حالا گروه طیار پایبند از آن حراست کند و جلوی تروریست‌های تکفیری را برای تصرف این روستای استراتژیک بگیرد. البته نبردی که در تعداد نفرات و در تجهیزات و ادوات کاملاً برابر است و همین موضوع هم به دعش‌خواننده برای خواندن ادامه داستان اضافه می‌کند. کتاب جذابیت داستانی دارد و خواننده را به دنبال خود می‌کشاند تا سرنوشت نبرد را مشخص کند. از آنجایی که در داستان با ادوات جنگی سروکار داریم و نویسنده درباره برخی از این ادوات در پاورقی توضیح داده، می‌تواند برای مخاطب علاقه‌مند به کارهای نظامی و عملیاتی جذاب باشد؛ جذابیتی که می‌تواند در روند داستان و تصور مخاطب از روند و شرایط عملیات بیشتر هم شود.

به نظر من البته مهم‌ترین ویژگی کتاب، فانتزی‌شکن بودن آن است. کتاب تلاش می‌کند روایتی صادقانه از رزمندگان ارائه دهد. نمی‌خواهد ویژگی‌های رزمنده‌ها را سانسور کند و روی شخصیت‌شان قبلتر بگذارد تا همه را شبیه به هم کند. در واقع دارد از زاویه‌ای به جنگ و مدافعان حرم می‌پردازد که تاکنون نشینده‌ایم یا کمتر شنیده‌ایم؛ زاویه‌ای که تلاش می‌کند بی‌کم‌وکاست ابعاد مختلف شخصیت رزمنده‌ها را نشان دهد و از آنها شخصیت‌های دست‌نافتنی و قدیس نمی‌سازد.

نویسنده داستان روایت را می‌کند که احساس می‌کنیم یکی از دوستانمان از نبرد سوریه بازگشته و دارد جزء به جزء خاطرات سرزمین شام و جنگ را تعریف می‌کند و ما هم همراه با او گاهی از خشم دندان به دندان می‌ساییم، گاهی از غصه اشک می‌ریزیم و گاهی به خاطرات طنز او می‌خندیم. هنگام روایت از عملیات‌ها هم آب دهانمان را قورت می‌دهیم و آرزو می‌کنیم تیر رفیق‌مان به هدف خورده باشد، انتحاری هم جبهه بجه‌ها نرسیده باشد و برای هم‌زمرو رفیق‌مان هم اتفاقی نیفتاده باشد. زبان کتاب ساده، صمیمی و خودمانی است، برای همین خوشخوان است و نمی‌گذارد خواننده به زحمت بیفتد. علاوه بر این با توجه به حجم کم، کتاب با دو سه ساعت مطالعه به اتمام می‌رسد. اثرها را «نیما لیکرخوانی» به رشته تحریر در آورده و انتشارات سوره مهر آن را به چاپ رسانده است.

«اثرها» می‌تواند گام آغازین برای داستان‌نویسی در فضای جنگ سوریه باشد، جایی که ما توانستیم با تلاش و رشادت شهدا، مدافعان حرم و حاج قاسم سلیمانی پیروز از صحنه نبرد خارج شویم. نباید در روایت جنگ و جنگ روایت‌ها بی تفاوت باشیم و میدان آن را به دشمن بسپاریم. رحمت خدا بر شهدای مدافع حرم.

یکشنبه ۲۲ خرداد ۱۴۰۱
سال بیست و هشتم
شماره ۷۹۲۹

در آستانه ۲۷ خرداد روزی که با فرمان امام صف جهادگران سازندگی شکل گرفت

جهاد در جهاد

دکتر صادق صدقو

معاون امور ایثارگران وزارت جهاد کشاورزی

چند روز پس از پیروزی انقلاب اسلامی، گروهی از دانشجویانی که تحت عنوان نهضت‌های دانشجویی، حضور مؤثری در پیروزی انقلاب اسلامی داشتند، به دیدار امام خمینی(ره) رفتند تا آمادگی خود را برای خدمت به انقلاب اسلامی اعلام کنند. با رهنمود ایشان و پس از مشورت با برخی دیگر از نیروهای مؤثر در جریان انقلاب، تصمیم بر آن شد که دانشجویان برای اعزام به مناطق محروم و بحرانی بسیج شوند تا ضمن رصد وپایش محرومیت‌ها و کاستی‌ها، جالش‌های مناطق کمتر توسعه یافته را سامان داده و مدیریت کنند.

■ **اعزام گروه‌های جهادگر دانشجویی به سراسر کشور برای نوسازی و سازندگی**
پیش از پیروزی انقلاب اسلامی، تجربیات پراکنده‌ای با عنوان اردوهای عمران ملی وجود داشت اما دانشجویان به این نتیجه رسیده بودند که لازم است این طرح مورد بازنگری قرار گیرد و حرکتی برای توسعه پایدار روستایی و تقویت اقتصاد کشور پایه‌ریزی شود. در این طرح جدید، دانشجویان به مناطق کمتر توسعه یافته گسیل داده شدند و برای نوسازی و سازندگی دست به دست روستاییان دادند. سازماندهی گروه‌ها از اول اسفندماه ۱۳۵۷ آغاز شد و در نیمه اسفندماه گروه‌هایی متشکل از دانشجویان به سراسر کشور اعزام شدند.

گروه اعزامی از دانشگاه پلی تکنیک (صنعتی امیرکبیر) به گیلان به سرپرستی

محسن میردامادی، گروه اعزامی دانشگاه پلی تکنیک (صنعتی امیرکبیر) به کردستان به سرپرستی علی اکبر مهرفر، گروه اعزامی دانشگاه صنعتی شریف به گنبد و ترکمن صحرا به سرپرستی شهید حسین بشهتی) به خوزستان و مسجدسلیمان به سرپرستی آعبدالله و سیفی‌کاران، گروه اعزامی دانشگاه صنعتی اصفهان به شهرکرد (چهارمحال و بختیاری) به سرپرستی محمود جحتی، گروه اعزامی دانشگاه تهران به سیستان و بلوچستان به سرپرستی شهید جواد خیابانیان^۱

پس از اعزام این گروه‌ها و دریافت اطلاعات و اخباری از وضع موجود، لزوم ایجاد نهضتی برای سازندگی کشور با مشارکت دانشجویان احساس شد. پس از مشورت با جمعی از دانشگاهیان سراسر کشور، طرحی به نام «جهاد برای سازندگی در روستاها» تهیه شد که در ۲۸ اردیبهشت ۱۳۵۸ از طریق شهید آیت‌الله دکتر بهشتی به حضرت امام(ره) تقدیم شد. امام(ره) با دریافت این پیشنهاد فوق‌العاده، به گونه‌ای شگفت‌زده شدند که به تعبیر شهید بهشتی: «با دیدن این طرح بال در آورد»^۲

پس از انجام مقدمات لازم و هماهنگی با نمایندگان نهضت دانشجویی در سراسر کشور، امام خمینی (ره) در تاریخ ۲۷ خردادماه ۱۳۵۸ با تأکید بر سازندگی انسان‌ها و ایجاد سرمایه‌های انسانی برای انقلاب، در پیامی رادیو- تلویزیونی فرمان تشکیل جهاد سازندگی را صادر کردند.^۳ جهادگران با شعار «فلّ انما اعظمک بواجده انّ توّمؤوالله مثنّی و فرادی»^۴ گام‌های

آغازین خود را در راستای کمک به مردم محروم روستاها برداشتند. در آن مقطع زمانی، مناطق روستایی کشور از پنج درصد خدمات زیربنایی بهره‌مند بود. از آب شرب بهداشتی و برق تا مدرسه و حمام و راه روستایی در سطح بسیار محدودی قرار داشت. استمرار این شرایط و عدم عنایت به این اقشار آسیب‌پذیر، می‌توانست آنان را به‌نظام نوبی‌جمهوری اسلامی بدبین کند. جوانان مؤمن و متعهد جهادگر یی در میدان سازندگی گذاشتند و «بذر انقلاب را در دل روستائیان کاشتند»^۵ و «بزرگترین آبرورا به انقلاب اسلامی خود دادند و بهترین نمونه والگو برای همه جوانان مسلمان و متعهد اسلامی شدند»^۶

اقدامات جهاد سازندگی به قدری متنوع و گسترده بود که دیگر در چهارچوب یک مجموعه اداری یا صرفاً به‌عنوان یک تشکل مردمی شناخته نمی‌شد بلکه نامی آشنا برای مردم دشت و کوهستان و همنشین دلسوزبرای روستائیان شده بود.مجموعه‌ای که علاوه‌بر خدمت‌رسانی به مردم در قالب کمیته‌های فرهنگی، عمران و فنی، کشاورزی، بهداشت و درمان، در قامت یک نهاد انقلابی «نخبه‌پرو» ظاهر شده بود.

شهید بهشتی معتقد بود که انقلاب به یک کارگاه عملی و عینی برای تربیت نیروی انسانی نیاز دارد. از این رو، در دومین همایش سراسری جهادسازندگی که در خردادماه ۱۳۶۰ در مسجدالجمود تهران برگزار شد، می‌گوید: «به ما ایراد می‌گیرند که ما شباهت‌تخصیص اعتبار به جهادسازندگی موجب اجرای ناصحیح طرح‌ها می‌شوید.

”

پس از اعزام گروه‌های دانشجویی و دریافت اطلاعات و اخباری از وضع موجود، لزوم ایجاد نهضتی برای سازندگی کشور با مشارکت دانشجویان احساس شد. پس از مشورت با جمعی از دانشگاهیان سراسر کشور، طرحی به نام «جهاد برای سازندگی در روستاها» تهیه شد که در ۲۸ اردیبهشت ۱۳۵۸ از طریق شهید آیت‌الله دکتر بهشتی به حضرت امام(ره) تقدیم شد. امام(ره) با دریافت این پیشنهاد فوق‌العاده، به گونه‌ای شگفت‌زده شدند که به تعبیر شهید بهشتی: «با دیدن این طرح بال در آورد»^۲ پس از انجام مقدمات لازم و هماهنگی با نمایندگان نهضت دانشجویی در سراسر کشور، امام خمینی (ره) در تاریخ ۲۷ خردادماه ۱۳۵۸ با تأکید بر سازندگی انسان‌ها و ایجاد سرمایه‌های انسانی برای انقلاب، در پیامی رادیو- تلویزیونی فرمان تشکیل جهاد سازندگی را صادر کردند

امامن در برابره آنها می‌گوید که اگر ۲ میلیارد تومان هم به جهاد اختصاص دهیم و همه آن هم تلف شود جای دوری نمی‌رود. چون ما نیاز داریم که کادری‌های انقلاب را در جایی تربیت کنیم. چه جایی بهتر از کارگاه‌های جهادسازندگی!»^۷ و بدین صورت بود که بخش قابل توجهی از بدنه دولت، مجلس و حتی قوه قضائیه را جهادگران تشکیل دادند.

■ **حماسه جهادگران در جنگ تحمیلی**

آغاز جنگ تحمیلی، فصل جدیدی را در خدمت‌رسانی جهادگران رقم زد. جهادگران توانستند بار دیگر با تکیه بر تخصص توأم با ایمان به هدف، عظیم‌ترین حماسه‌ها را

http://irannewspaper.ir
editorial@irannewspaper.ir

ایران

برگ زرین دیگری در تاریخ سراسر افتخار و مجاهدت ملت ایران ثبت کرد.امام خمینی(ره) در توصیف اقدامات جهادگران در ۸ سال دفاع مقدس می‌فرماید: «نقش جهاد سازندگی در جنگ، کمتر از نیروهای نظامی نبوده و نیست و این اقراری است مگر از سوزی فرماندهان ارتشی و سپاهی ما که اگر جهاد نبود پیروزی با این سرعت به دست نمی‌آمد»^۸

در هشت سال دفاع مقدس کارهایی که هیچ حساب و کتاب معمول و مادی امکان وقوع آنها را تأیید نمی‌کرد با قدرت ایمان و اخلاص جهادگران به حقیقت پیوست. از ابتکارات شاخص نیروهای پشتیبانی و مهندسی جنگ جهاد در دوران جنگ تحمیلی که برای نخستین بار صورت پذیرفت می‌توان به ساخت موشک، انواع پل‌ها، نفقیر، زیر دریایی، هاور کرافت، باتلاق رو، ماشین دود استتار، لودر کنترل از راه دور، ماشین ضد شیمیایی و ماشین شن‌رو اشاره کرد.

■ **«سنگ‌سازی سنگر» عنوانی که امام برای جهادگران عرصه دفاع مقدس انتخاب کردند**

جهادگران- این نام‌آوران گمنام و رزم‌آوران بی‌ادعای عرصه دفاع مقدس- با تلفیق تعهد و تخصص از این امتحان نیز سربلند بیرون آمدند و با کارآمدی، توانمندی، خلاقیت و تدبیری که از خود نشان دادند، از دستان پریزکت امام امت(ره) نشان پرافتخار «سنگ‌ساز بی‌سنگر» را دریافت کردند.

«رحمتا بی‌وقفه جهاد این سنگ‌سازان بی‌سنگر، در دفاع مقدس‌مان از جمله مسائلی است که ترسیم آن در قالب الفاظ نمی‌گنجد. عشق جهاد در خدمت به اسلام و مردم چشم دل عشاق خدمت به دین و مرد را روشن کرده است»^۹

جنگ تحمیلی ۸ ساله با نصرت رزمندگان اسلام به پایان رسید و جهاد سازندگی با تقدیم ۳هزار و ۳۹۶ شهید، ۲۳هزار و ۹۱۳ جانباز و بیش از یک هزار و ۲۰۰ آزاده، نقش مهمی در تداوم و تثبیت نظام جمهوری اسلامی ایفا کرد. جهادگران پس از حضور اثرگذار در عرصه‌های محرومیت‌دابی و مهندسی جنگ، با کوله باری از تجارب عبور از میداین سخت و طاقت‌فرسا، این بار برای در میدان بازی و بهسازی کشور گذاشتند و با به‌کارگیری تمام مهارت‌ها و ابزارها، برنامه‌ها و فعالیت‌های خود را بر محور توسعه پایدار روستایی و خود‌انکالی کشور در تولید محصولات غذایی سامان دادند.

بی‌نوشت‌ها

- ۱- تاریخچه جهاد سازندگی، عبدالله فاتحی، ج ۱ (تاریخچه تشکیل و خلاصه عملکرد)، ص ۳۶
- ۲- بخشی از مصاحبه پیشکسوت جهادگر دکتر محمدتقی امامپور (از مؤسسان جهاد سازندگی) با برنامه تلویزیونی سرچشمه (۱۳۹۷/۸/۱)
- ۳- صحیفه امام(ره)، ج۷، صص ۱۷۹ و ۱۸۰
- ۴- قرآن کریم- سوره سبأ - آیه ۴۶ (آرم جهاد به این عزیزان است)
- ۵- اشاره به سخنان حضرت امام، صحیفه امام(ره)، ج ۱۶، صص: ۲۰۳ و ۲۰۴
- ۶- اشاره به سخنان حضرت امام، صحیفه امام(ره)، ج ۱۶- صص ۳۳۹
- ۷- بخشی از مصاحبه عباس آخوندی (عضو اولین شورای مرکزی جهاد سازندگی)، هفته نامه تجارت فردا، شماره ۱۴، خرداد ۹۶
- ۸- صحیفه امام(ره)، ج ۱۶- صص ۳۳۹ و ۳۴۰
- ۹- همان

امیر سپهبد شهید علی صیاد شیرازی از جهاد سازندگی می‌گوید

جهاد؛ پدیده الهی

آن فعالیت‌ها و تلاش‌هایی که جهاد قبل از عملیات انجام می‌دهد، علاوه‌بر اینکه تلاش‌های فشرده و گسترده‌ای بوده، نقش بسیار حساس هم برای موفقیت آن نبرد داشته، جهاد سازندگی که اگر تاریخ امروز بخواید ایثارگری‌ها و فداکاری‌های او را مطالعه کنید، تنها به اندازه‌ای است که با آن سر و کار داشته و یا در حدی است که توان شنیدن آن را نداشته است و پیش از این قادر نیستند و اکنون قدرت تاریخ‌نویسان آنقدر نیست که بتوانند در مورد انقلاب اسلامی و نهادهای جوشیده از بطن انقلاب، ما همه چیز را تحلیل کرده و بنویسند و منتشر کنند و این مسأله بر دوش خود جهاد سازندگی است، نهادهای و خصوصاً که در مورد آن مطالعه کنند و بنویسند تا جهانبان‌یی به عظمت انقلاب و نهادهای ما ببرند. اگر کسی بخواید بی به عظمت انقلاب ما ببرد، لازمه آن، آگاهی داشتن از مبانی زمان و موقعیت حساس کردستان، برای ما دور تا دور این منطقه، سنگر و پایگاه درست می‌کند. این پایگاه‌ها به‌عنوان سندی معتبر تا قرن‌ها خواهند ماند. من خواهم گفت که ما بعد این مسأله را مکرراً از خداوند در صحنه‌های نبرد، تنها به نیرو و ایثار جهادگران متکی هستیم. سخنرانی در جمع فرماندهان پشتیبانی و مهندسی جنگ جهاد

^[1] جهاد؛ پدیده الهی

^[2] آن فعالیت‌ها و تلاش‌هایی که جهاد قبل از عملیات انجام می‌دهد، علاوه‌بر اینکه تلاش‌های فشرده و گسترده‌ای بوده، نقش بسیار حساس هم برای موفقیت آن نبرد داشته، جهاد سازندگی که اگر تاریخ امروز بخواید ایثارگری‌ها و فداکاری‌های او را مطالعه کنید، تنها به اندازه‌ای است که با آن سر و کار داشته و یا در حدی است که توان شنیدن آن را نداشته است و پیش از این قادر نیستند و اکنون قدرت تاریخ‌نویسان آنقدر نیست که بتوانند در مورد انقلاب اسلامی و نهادهای جوشیده از بطن انقلاب، ما همه چیز را تحلیل کرده و بنویسند و منتشر کنند و این مسأله بر دوش خود جهاد سازندگی است، نهادهای و خصوصاً که در مورد آن مطالعه کنند و بنویسند تا جهانبان‌یی به عظمت انقلاب و نهادهای ما ببرند

^[3] اگر کسی بخواید بی به عظمت انقلاب ما ببرد، لازمه آن، آگاهی داشتن از مبانی زمان و موقعیت حساس کردستان، برای ما دور تا دور این منطقه، سنگر و پایگاه درست می‌کند